

Халқ сўзи

Ўзбекистон — келажаги буюк давлат

1991 йил 1 январдан чиқа бошлаган • E-mail: xalksuzi@uzpak.uz • 2004 йил 20 январь, №13 (3287) Сешанба

ПРЕЗИДЕНТ КУВАЙТГА ЖўНАБ КЕТДИ

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислам Каримов 19 январь куни расмий ташриф билан Кувайт Давлатига жўнаб кетди

Тошкент аэропортида давлатимиз раҳбари оммавий ахборот воситалари учун интервью берди.

— Кувайт Давлати билан расмий алоқаларимиз истиқлолимизнинг дастлабки йилларидан бошланган, — деди Президент Ислам Каримов. — Бироқ амалий ҳамкорлигимиз бугунги талаблар даражасида эмас. Холбуки, Кувайт Яқин Шарқ минтақасидаги катта иқтисодий ва сармоявий имкониятларга эга мамлакатлардан биридир. Айниқса, коммуникация, автомобиль, темир йўл алоқасини йўлга қўйишдан икки томон ҳам манфаатдордир.

Ташрифимиздан кўзланган мақсад ана шу имкониятлардан самарали фойдаланиш, иқтисодий, молиявий соҳаларда ўзаро ҳамкорликни кенгайтиришдан иборат.

Ташриф чоғида икки томонлама ҳужжатлар имзоланиши режалаштирилган. Улар икки мамлакат ўртасида

иқтисодий, сиёсий ва ижтимоий ҳамкорликни ривожлантиришнинг ҳуқуқий асосини мустақамлашга қаратилган. Хусусан, савдо-иқтисодий, молиявий, солиқ, сармоя соҳаларида ҳамкорлик қилишни, ҳаво қатновини йўлга қўйишни, шунингдек, жиноятчилик ва халқаро террорчиликка қарши биргаликда курашишни назарда тутди.

Бу мамлакатда Кувайт араб иқтисодий тараққиёт жамғармаси фаолият кўрсатади. Ушбу ташкилотнинг сармоявий имкониятларини Ўзбекистон иқтисодиётига жалб қилиш мақсадида мувофиқ бўлур эди. Афғонистонни қайта тиклашга қаратилган қатор лойиҳаларни Ўзбекистон ҳудуди орқали амалга ошириш, мамлакатларимиз ўртасида маданий алоқаларни кенгайтириш билан боғлиқ масалалар ҳам музокараларда муҳим ўрин эгаллайди.

Самдурод РАХИМОВ, Ўза мухбири.

ИСЛОМ КАРИМОВНИНГ КУВАЙТДАГИ МУЗОКАРАЛАРИ

Ал-Кувайт. 19 январь (Ўза махсус мухбири АНВАР БОБОЕВ хабар қилади).

Ал-Кувайт шаҳри аэропортида мамлакатимиз раҳбарини Кувайт Давлати Бош вазири шайх Сабоҳ ал-Аҳмад ал-Жобир ас-Сабоҳ кутиб олди. Шу эринг ўзида олий мартабали меҳмонни расмий кутиб олиш маросими бўлди. Мамлакатимиз раҳбари ўзи учун ақратилган қароргоҳда Кувайт савдо ва саноат палаталарини кенгаши раиси Саъд Али ан-Нохизин қабул қилди. Мулоқот чоғи-

да мазкур ташкилот билан Ўзбекистон Товар ишлаб чиқарувчилар ва тадбиркорлар палатаси ўртасида ҳамкорликни ривожлантириш, икки мамлакат ишбилармонларининг алоқаларини фаоллаштиришга оид масалалар юзасидан фикр алмашилди.

Шу ерда Ислам Каримов Кувайт Миллий Мажлиси раиси Жосим ал-Харрофий билан учрашди. Сўхбат икки мамлакат ўртасида парламентларо алоқаларни ривожлантириш, ўзаро муносабатларимизнинг ҳуқуқий асосини мустақамлаш мавзусида бўлди.

Кувайт Давлати Амирининг "Баён" қароргоҳида Президент Ислам Каримов билан Бош вазири шайх Сабоҳ ал-Аҳмад ал-Жобир ас-Сабоҳнинг яқма-яқма учрашуви бўлиб ўтди. Унда Ўзбекистон-Кувайт ҳамкорлигига доир ва томонларни қизиқтирган бошқа масалалар муҳокама этилди.

Икки мамлакат делегацияларининг кенгайтирилган таркибдаги музокарасида Ўзбекистон билан Кувайт ўртасида сиёсий, иқтисодий ва маданий алоқаларни янада ривожлантириш юзасидан

фикр алмашилди.

Ўзбекистон билан Кувайт ўртасида савдо-иқтисодий ва илмий-техникавий ҳамкорлик, сармояларни ўзаро ҳимоялаш ва рағбатлантириш, икки томонлама солиққа тортишдан қочишни кўзда тутувчи ҳужжатлар имзоланди.

Мамлакатимиз раҳбарининг Кувайтга расмий ташрифи давом этмоқда.

СУРАТДА: ташриф пайтидан лавҳа.

Абдувоҳид ТўРАЕВ (Ўза) олган сурат.

ЧУҚУР ҲАМДАРДЛИК

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислам Каримов Жаноби Олийларига

Жаноби Олийлари, Мамлакатингизнинг фуқаро самолёти ҳалокатга учраб, 32 йўловчи ва 5 нафар экипаж аъзоси ҳалок бўлгани тўғрисидаги хабар мени чуқур қайғуга солди. Шу мусибатли дамларда Хитой Ҳукумати ва халқи номидан ҳамда шахсан ўз номидан Сизга, ҳалок бўлганларнинг оила аъзолари ва яқинларига чуқур ҳамдардлик изҳор қиламан.

Ху Цзиньтао, Хитой Халқ Республикаси Раиси.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислам Каримов Жаноби Олийларига

Мухтарам Президент Жаноблари, Азиз Дустим, Ўзбек авиакомпанияси самолёти Тошкент шаҳрида қўнаётган вақтда йўловчилари ва экипажи аъзолари бошига тушган оғир фожиа мени ларзага солди. Ана шу фожиали ҳалокат вақтида қўрбон бўлганларнинг қариндошлари ва яқинларига поляк халқи ва шахсан ўз номидан чин қалбдан таъзия ва астойдил ҳамдардлик сўзларини йўллайман.

Александр КВАСЬНЕВСКИ, Польша Республикаси Президенти.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислам Каримов Жаноби Олийларига

Жаноби Олийлари, Латвия халқи ва шахсан ўз номидан Сизга Тошкентда рўй берган авиоҳалокат муносабати билан таъзиямни изҳор этаман. Ушбу қайғули кунда Сизга ҳамдардлигимни билдираман.

Сизга бўлган самимий ҳурмат-эҳтиромимни қабул қилгайсиз.

Вайра ВИКЕ-ФРЕЙБЕРГА, Латвия Республикаси Президенти.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислам Каримов Жаноби Олийларига

2004 йил 13 январь куни Тошкент шаҳрида Ўзбекистон Республикасининг ЯК-40 йўловчи самолёти ҳалокати туфайли одамларнинг фожиали ҳалок бўлгани тўғрисидаги хабар қалбларимизни қаттиқ ларзага солди.

Сизга, ҳалок бўлганларнинг қариндошлари ва яқинларига чуқур ҳамдардлик сўзларини йўллайман.

Чан Дик ЛИОНГ, Вьетнам Социалистик Республикаси Президенти.

(Давоми 2-бетда).

Олий Мажлисида

Беморлар ҳуқуқи ҳимояланиши зарур

Олий Мажлисининг Инсон ҳуқуқлари бўйича вакили (Омбудсман)нинг республикамиз айрим вилоятларида ўтказган мониторингинг якунида шундай хулосага келинди

Аҳолига тиббий хизмат кўрсатиш тобора яхшиланиб бормоқда. Айниқса, оилавий тиббиёт хизмати жорий этилгани нур устига аъло нур бўлди. Бу ўз навбатида тиббиётнинг муҳим бўлини бўлиши умумий амалиёт врачларини тайёрлаш масаласини олдимизга кўндаланг қўймоқда.

Тиббиёт ходимларининг иш жараёнида туғиладиган муаммоларини ўрганиш хулосаси шуни кўрсатадики, айрим ҳолларда шифокорлар билан беморлар ўртасида келишмовчиликлар ҳам рўй бермоқда. Бу ҳол фақат объектив қийинчиликлар, ишдаги камчиликлар билан боғлиқ деб бўлмайди. Бунга фуқароларнинг солиқни сақлаш соҳасига доир ҳуқуқларини билмасликлари, устига устак, врачларнинг ҳам ҳуқуқий саводхонлиги ҳаминқадарлиги сабаб бўлмоқда. Зеро, фуқароларнинг турли тоифаларига мансуб беморлар ҳуқуқларини ҳимоя қилиш

масаласи юзасидан Омбудсманга тушайтган шикоятлар сони кейинги икки йил мобайнида анча кўпайди. 2002 йилда 30 дан зиёд шикоят тушган бўлса, ўтган йили уларнинг сони 75 тага етди.

Шикоятларни таҳлил этиш натижаларига қараганда, беморларга тиббий хизмат кўрсатиш чоғида уларнинг ҳуқуқлари бузилмоқда. «Бу ҳуқуқбузарликлар кўпроқ қайси кўринишда?» деган савол туғилиши табиий. Айтиш жоизки, асоссиз равишда тиббий хизмат кўрсатмаслик, стационарга жойлаштиришни, бир даволаш муассасасидан бошқасига ўтказишни рад этиш, шовишхон хўлатларда, жумладан, йўл-транспорт ҳодисаси, ишлаб чиқариш, маиший жароҳат олиш билан боғлиқ ҳолатларда тиббий ёрдам бермаслик ҳоллари кўзатиламоқда. Беморнинг ҳаёти ва соғлиғига зарар етказиш, даволаниш шарт-шароитлари ва тартибини бузиш, врачлик сирини ош-

кор этиш ҳолатлари ҳам учраб турибди. Бундан ташқари, даволаш учун асоссиз равишда ҳақ олиш ёки ҳақ талаб қилиш, касб ёки мансабидан фойдаланиб, суиистеъмолчиликка йўл қўйиш, ҳужжатларни расмийлаштиришдаги камчиликлар ҳам хали талайгина.

Олий Мажлисининг Инсон ҳуқуқлари бўйича вакили (Омбудсман) Сайёра Рашидова бошқарган йиғилишда бемор ҳуқуқларини таъминлаш борасида Самарқанд, Фарғона, Андижон ва Наманган вилоятларида ўтказилган мониторинг якунлари бўйича комиссиянинг хулосаси ўрганиб чиқилди. Шунингдек, аҳоли саломатлигини ҳимоялаш ҳамда соғлиқни сақлашни ташкил этиш соҳасидаги қонунчилик негизини такомиллаштириш, тиббий ёрдам кўрсатиш сифатини оширишни ҳуқуқий жиҳатдан тартибга солиш юзасидан тавсиялар берилди.

Ўз мухбиримиз.

Президентга мактуб

ВАТАНГА ХИЗМАТ — ОЛИЙ ШАРАФ

Ватан ҳимоячилари кун ва Куролли Кучларимизнинг 12 йиллик айёмига бағишланган байрам тантаналари ҳам якунланди. Давлат миқёсида, бутун халқимиз томонидан нишонланаётган ушбу байрам кунлари қисм ва бўлинмаларда, ҳарбий муассасалар ва жамоат ташкилотларида жанговар ўқув, ёшларни ҳарбий-ватанпарварлик руҳида тарбиялаш бўйича қилинган ишлар якуни чиқарилди. Куролли Кучларнинг энг яхши ҳарбий хизматчилари ҳамда фахрийлари муборакбод этилди.

Ўзбекистон Республикаси Президенти, Куролли Кучлар Олий Бош Қўмондонини анъанавий бўлиб қолган Ватан ҳимоячиларига байрам табриғида:

(Давоми 2-бетда).

Аграр соҳа раҳбарлари семинари

Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузурдаги Давлат ва жамият қурилиши академиясида Қорақалпоғистон Республикаси Вазирилар Кенгаши раисининг, вилоятлар ҳокимларининг қишлоқ бўйича масалалар бўйича биринчи ўринбосарлари, туманлар ҳокимлари, агроаноат соҳасига тааллуқли вазирлик ва

идоралар раҳбарлари учун семинар-мунозара ўз ишини бошлади.

Ўзбекистон Республикаси Бош вазири Ш.Мирзиёев семинарни очар экан, мамлакатимизда бarchа соҳаларда бўлгани каби қишлоқ ҳўжалигида ҳам тушунлиқ билан ишчиликни кечайтганини таъкидлади. Агросоаноат самардорлиги нафақат ушбу соҳага,

балки бутун иқтисодиёт тармоқлари ривожига ва ўсиш суръатини белгилашда асосий ўрин тутди.

Шу боис Президентимиз Ислам Каримов бозор иқтисодиёти талаб этаётган янгича мулквий муносабатлар, аввало, ерга эғалик тўғрисида шакллантириш, ер унум-

(Давоми 2-бетда).

МАЖМУАЛАР ЙИҒИЛИШИ

АГРОСАНОАТ

Вазирлар Маҳкамаси Агросоаноат мажмуининг 2003 йил ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш якунлари ҳамда жорий йилда амалга оширилиши лозим бўлган вазифалар муҳокамасига бағишланган мажлиси бўлди. Унда тегишли вазирлик, қўмита, компания, уюшма ва идоралар раҳбарлари, мутахассислар иштирок этиди.

Мажлисини Ўзбекистон Республикаси Бош вазири Ш.Мирзиёев бошқарди. Мамлакатимизда Юрт-

бошимиз Ислам Каримов раҳбарлигида иқтисодиётнинг етакчи тармоғи — қишлоқ ҳўжалигида туб ислохотлар изчиллик билан амалга оширилаётгани алоҳида таъкидланди. Қишлоқ жойларда истиқомат қилаётган аҳолининг турмуш даражасини янада яхшилаш, айниқса, аграр соҳада меҳнат қилаётганларнинг моддий манфаатдорлигини ошириш давлат сиёсати даражасига кўтарилган. Жойларда ерга, мулкка муносабат тубдан ўзгармоқда.

(Давоми 2-бетда).

Оила, оналик ва болаликни ижтимоий муҳофаза қилиш

Ўзбекистон Республикаси Вазирилар Маҳкамаси Оила, оналик ва болаликни ижтимоий муҳофаза қилиш мажмуининг йиғилиши бўлиб ўтди. Унда тегишли вазирлик, идора ва жамоат ташкилотлари раҳбарлари, Қорақалпоғистон Республикаси Вазирилар Кенгаши раисининг, вилоятлар ва Тошкент шаҳри ҳокимининг

ўринбосарлари қатнашди. Бош вазири уринбосари Д.Ғуломова бошқарган йиғилишда Қорақалпоғистон Республикаси Вазирилар Кенгаши, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимликларининг Оила, оналик ва болаликни ижтимоий муҳофаза қилиш қўмиталари раҳбарлари ҳамда мажмуа тасарруфидидаги ташкилотларнинг 2003 йилдаги фаолияти натижаларига оид масала кўриб чиқилди.

Вазирлар Маҳкамаси Оила, оналик ва болаликни ижтимоий муҳофаза қилиш мажмуи қотибияти

(Давоми 2-бетда).

Шанхай ҳамкорлик ташкилоти фаолиятга тайёр

15 январь куни Пекинда Шанхай ҳамкорлик ташкилоти (ШХТ)га аъзо давлатлар ташқи ишлар вазирлари Кенгашининг навбатдан ташқари йиғилиши бўлиб ўтди

Ташқи сиёсат маҳкамалари раҳбарлари томонидан ШХТ мамлакатларининг хавфсизлик, миллий сепаратизм, миллий экстремизмга қарши кураш, ўзаро манфаатли кўп томонлама савдо-иқтисодий ва маданий ҳамкорликни чуқурлаштириш соҳаларидаги ҳаракатларни кенгайтиришга оид масалалар муҳокама қилинди.

Хитой пойтахтида Шанхай ҳамкорлик ташкилоти Котибиятининг очилиш маросими бўлиб ўтди. Унда ХХР Давлат кенгашининг аъзоси Тан Цзясюань ва ШХТга аъзо давлатлар ташқи ишлар вазирлари иштирок этишди. Шу билан янги халқаро ташкилотнинг ташкилий жараёни, унинг доимий органлари фаолиятининг амалий механизминини шакллантириш даври якунланди.

Тошкентда Минтақавий аксилтеррор тузилмаси Ижроия қўмитасининг кенг қамровли фаолияти учун фаол тайёргарлик кетаяпти. Минтақавий аксилтеррор тузилмаси Ижроқўмитасининг расмий очилиши шу йилнинг июнь ойида Ўзбекистон пойтахтида ўтказилиши кўтилаётган ШХТ саммити кунларига ре-

жалаштирилган. Шу куннинг ўзида ШХТга аъзо давлатлар ташқи сиёсат маҳкамалари раҳбарларининг ХХР раиси Ху Цзиньтао билан қўшма учрашуви бўлиб ўтди. Унда наркотик ва психотроп моддаларнинг ноқонуний айланishiга қарши курашда ҳамкорлик тўғрисидаги битимни тайёрлаш, халқаро терроризм ва экстремизм молиявий манбааларига зарба беришга оид масалалар муҳокама этилди.

ХХР раиси Ху Цзиньтао ва Ўзбекистон ташқи ишлар вазири С.Сафоевнинг мамлакатимиз ташқи сиёсат маҳкамаси раҳбарининг Хитойга расмий сафари доирасида бўлиб ўтган учрашувида икки томонлама ҳамкорлик истиқболларига эътибор қаратилди.

Ўзбекистон ташқи ишлар вазири ШХТга аъзо давлатлардан ташриф буюрган ҳамкасблари, шунингдек, ШХТ Котибиятининг очилиш маросимида иштирок этиш учун келган Монғолия ташқи ишлар вазири Л.Эрдэнэчулуун билан икки томонлама учрашувлар ўтказди.

"Жаҳон" АА.

Президентга мактуб

ВАТАНГА ХИЗМАТ ОЛИЙ ШАРАФ

(Давоми. Боши 1-бетда).

Куролли Кучларда сўнги йилларда амалга оширилган ишлар кишини янада лол қолдиради. Қисм ва бўлиналарнинг штат тизими, уларнинг жойлашуви ва вазибалари тўлиқ ўзгарди, Куролли Кучлари қуриш ва бошқариш, уларни бутлашнинг мулк ва янги тизими жорий этилди. Мудофаа вазирлиги ва Куролли Кучлар Бирлашган штаби вазибаларининг тақсимланиши, ҳарбий округлар, ички ва қоровул қўшинларининг, бошқа куч бўлиналарининг тубдан қайта тузилиши — бу ишларнинг барчаси қисқа муддатларда амалга оширилди ва уларни ҳаётга татбиқ этиш, жамиятимизнинг барча қатламларига етказиш борасидаги ишлар жадал давом эттирилмоқда.

Президентимиз И.А.Каримов ташаббуси билан амалга оширилган чора-тадбирлар қаторида муҳим ҳарбий хизмат муҳимлигининг 12 ойгача қисқартирилиши, сафарбарлик қабули резервдаги хизматнинг ташкил этилиши, сержантлар тайёрлаш мактабларининг яратилиши, армияни ҳарбий хизматчи-профессионаллар билан бутлашга ўтиш, ҳарбий хизматчиларнинг ихтимой-маиший шартитларини яхшилаш ва уларнинг пул таъминотини ошириш, хусусан, муҳим ҳарбий хизматчиларнинг ойлик маоши икки бараварга, улар хизматни тугатган берилмаган нафақа миқдори аввалгисига нисбатан йигирма бараварга оширилганлиги каби ишлар катта мамнуният билан қабул қилинди.

Халқ орасида табиий равишда ангайиб келинган фикрларнинг аксарияти амалий тажриба ва соғлом фикрлар даражасида (масалан, профессионал ҳарбий хизматчи тажрибасиз янги олинган аскардан кўра анча самарали деган фикр). Президентимиз томонидан олиб борилаётган ислохотлар натижасида ҳаётга татбиқ этилмоқда. Бунинг аввало, ёшлар ва уларнинг ота-оналари ўртасида армияда хизмат қилишга бўлган муносабатнинг ўзгариши яққол кўрсатиб турибди. Юқори

профессионал миллий армияни яратишга йўналтирилган сайёҳаракатлар нафақат яққиллик билан қўллаб-қувватланмоқда, шунингдек, ҳарбий хизматнинг нуфузи кескин ошиб бораётгани ҳам айниқса муҳимдир. Бугунги кунда ёшларимиз муҳим ҳарбий хизматчилар сафига қўшилиш учун бир ўринга ўн кишидан ортиқ, сержантлар тайёрлаш мактабига эса — бир ўринга олти киши бўлган танловдан ўтишлари зарур, ҳарбий билим юртлари эса сараларнинг саралари қабул қилинмоқда.

Хозирги вақтда ҳарбий либосда ёш йигит онгли равишда ўз ҳаёт йўлини танламоқда, Куролли Кучлар сафидаги хизматни қадрламоқда, у — ота-онасининг фахри ҳамда бироз омади чопмаган тенгдошлари учун намуна бўлмоқда. Армиядаги хизматнинг нуфузи яна шунинг учун ҳам ошмоқда, айнан шу ерда ёшларнинг куч-қуввати ва қобилиятини рўйбегачи қилиш учун барча имкониятлар бори. Бунга Ватан химоячилари кунини арафасида округлар бўйича «Энг илғор батальон командири», «Энг илғор взвод командири», «Энг илғор гурӯҳ командири» ва «Энг илғор сержант» номинациялари бўйича ўтказилган танловлар яхши мисол бўла олади.

Танловнинг финал босқичига етиб келган ҳарбий хизматчиларнинг ойлик маоши икки бараварга, улар хизматни тугатган берилмаган нафақа миқдори аввалгисига нисбатан йигирма бараварга оширилганлиги каби ишлар катта мамнуният билан қабул қилинди. Халқ орасида табиий равишда ангайиб келинган фикрларнинг аксарияти амалий тажриба ва соғлом фикрлар даражасида (масалан, профессионал ҳарбий хизматчи тажрибасиз янги олинган аскардан кўра анча самарали деган фикр). Президентимиз томонидан олиб борилаётган ислохотлар натижасида ҳаётга татбиқ этилмоқда. Бунинг аввало, ёшлар ва уларнинг ота-оналари ўртасида армияда хизмат қилишга бўлган муносабатнинг ўзгариши яққол кўрсатиб турибди. Юқори

руфидаги олий ўқув юртлари алоҳида жонбозлик кўрсатиб қўйиб, ҳаракатлар нафақат яққиллик билан қўллаб-қувватланмоқда, шунингдек, ҳарбий хизматнинг нуфузи кескин ошиб бораётгани ҳам айниқса муҳимдир. Бугунги кунда ёшларимиз муҳим ҳарбий хизматчилар сафига қўшилиш учун бир ўринга ўн кишидан ортиқ, сержантлар тайёрлаш мактабига эса — бир ўринга олти киши бўлган танловдан ўтишлари зарур, ҳарбий билим юртлари эса сараларнинг саралари қабул қилинмоқда.

Харбий хизматнинг нуфузи ва хозирги замон ҳарбий хизматчида, жанговар тайёргарликнинг интеллектуал даражасини юксалтириш, уни илғор усул-усуллар, моделлаштириш, компьютер ва инфокоммуникация технологиялари, замонавий фан ва техника ютуқлари асосида ташкил этиш борасида олиб бораётган ишларимизни эсламасдан ўтмайлик. Ватан химоячилари кунини арафасида Мустақил Давлатлар Ҳамдўстлиги мамлакатлари орасида биринчи бўлиб ишга туширилган Моделлаштириш ва симуляция инфокоммуникация технологиялари махсус марказини кейинги вақтда энг муҳим аҳамиятга эга бўлган воқеалар сирасига киритса бўлади.

Ушбу марказнинг очилишига ташриф буюрган Ўзбекистон Президенти Ислам Каримов жанговар вазиятларни компьютерда моделлаштириш йўналишида ҳарбий хизматчилар билан шахсан суҳбатлашди. Юртбошимиз Чирчиқ олий танқ қўмондонлик-муҳимлиги билан юртиннинг курсанти Баҳодир Жўраев билан кўра кўра мулоқот қилиш суҳбат қилди. Мулоқот чоғида Президентимиз бўлажақ офицер билан Куролли Кучларнинг ва Ватан химоячиларининг ҳозирги ҳамда келажакдаги таълим оларча фикр алмашди.

Шуни таъкидлаш жоизки, курсант Б.Жўраев — қалб амрига кўра ҳарбий соҳани танлаган Ўзбекистон химоячилари янги авлодининг оддий вакили. У мамлакатимиздаги химоядан қабулват, маънан етуқ, ватанпарвар, асл

ўғлонларнинг бири. 2000 йил Сурхондарё вилоятининг Саригосиё туманига бостириб кирган халқаро террорчилар гурӯҳини йўқ қилиш воқеаларида иштирок этган Баҳодир ўшанда йигирма бир ёшда эди. Хозирги замон жангининг ўзига хос томонларини яхши билади, ҳарбий жамоасида илғорлардан бири ҳисобланади, ўқишда аълочи. Армияга тасодифан келиб қолган эмас, у ҳақиқий офицер, ўз касбининг профессионали бўлиш, қўл остидагиларни кўп ишларга ўргатиш, зарурат туғилганда, уларни жангга олиб кириш ва ғалаба қозониш учун барча ишларни қилаётди.

Ушбу учрашувни телевидение орқали томоша қилган курсант Б.Жўраевнинг ота-онаси бутун мамлакат кўз ўнгига Президентимиз уларнинг фарзандига айланган сўзларидан ниҳоятда ҳаяжонланиб, ушбу телеграммани йўллашди.

Ўзбекистон Республикаси Президенти, Куролли Кучлар Олий Бош Қўмондон И.А.Каримовга

Мухтарам Ислам Абдуғаниевич!

Ватан химоячилари кунини арафасида Сизнинг Ўзбекистон Республикаси Куролли Кучларининг махсус ўқув марказига ташриф буюриб, фарзандларимиз билан дилдан суҳбат қилганлигиниз, айниқса, бизнинг фарзандимиз Баҳодир Жўраев билан қилган мулоқотингизни ойна ҳақида кўриб, «Ватанимиз, халқимиз сиз каби ўқтам, ақли қатъий йигитларга ишонди», деган сўзларингиздан ниҳоятда қувониб, қалбимиз севинч ва ифтихорга тўлди. Оддий оиланинг фарзандига бундан ортиқ бахт борми?

Ҳар қандай миллатнинг, ота-она бўлиш бахти насиб этган ҳар қандай инсоннинг энг мўътабар орузи, астойдил интилган мақсади — соғлом, барқамол авлодни тарбиялаш,

ҳар томонлама қомил инсонни воёга етказишдан иборат, дегандингиз.

Зеро, ота-она учун фарзанди омонлиги, тинчлигидан катта бахт йўқ. Биз ота-оналар фарзандимизга кўрсатаётган эътиборингиз учун беҳад миннатдоримиз. Сиз тўғайли болаларимиз келажакдан кўнглимиз бўқ. Сиздек йўлбошчиси бор юртининг фарзандлари ҳеч қачон кам бўлмайди. Барча яхши ниятларингиз ўзингизга ҳам насиб этсин.

Сиз Америка Қўшма Штатларида, шу мамлакатнинг энг нуфузли ўқув юртларида тахсил олаётган йигитларимиз, қизларимиз билан учрашганда, «Мени албатта тўйларингизга қақирасиз», деганингизда, бизга ҳам шундай шодлик ато этсин, деб тилагандик. Ўғлимиз Баҳодиржонга ана шу тилакни билдирганингизда қалбимиз фахрга тўлди.

Ўз халқидан, фарзандларидан меҳр-муҳаббатини ямаган Юртбоши фақат Оллоҳнинг инояти билан дунёга келади. Бундай Юртбошимиз бор эл ҳеч қачон ҳор бўлмайди.

Биз Ватан химоячилари кунини Сизни ва барча Ўзбекистон ўғлонларини чин дилдан қўллаймиш. Ватанимизда тинчлик абадий бўлсин. Биз ота-оналар бахтига ҳамisha омон бўлигим!

Сизга чуқур ҳурмат ва эҳтиром билан Жўраев Баҳодиржоннинг ота-оналари — Жўраев Исмоил, Жўраева Марҳаматхон.

Наманган вилояти, Уйчи тумани.

Қадрли газетачон, телеграмма билан танишиб ўзингиз ҳам бир хулосага келган бўлсангиз керак. Шундай бўлса-да, айтишни лозим топдик, бу дил сўзлари, оддий, меҳнаткаш ота-онанинг содда, лекин самимий гаплари фарзандлари ҳарбий хизмати ўтаётган, ўз ҳаётини Ватан химоячиси деган шарафли касб билан боғлаган ўғлонларимизнинг ота-оналари, халқимизнинг сўзларидир.

Бунинг Президентимиз номига шу кунларда келиб турган қўллаб-қувватловлар ҳам исботлаб турибди.

Биз бўлажақ офицерлар — курсантларга, Ватан химоячиси деган машаққатли, лекин шарафли касбнинг оғир юкини елкасига олган барча ҳарбий либос кийган мард, жасур ўғлонларимизга халқимизга, Президентимизга муносиб фарзанд бўлишларини тилаб қоламиз.

М. АҲМЕДОВ.

ЧУҚУР ҲАМДАРДЛИК

(Давоми. Боши 1-бетда).

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислам Каримов Жаноби Олийларига

Мухтарам Ислам Абдуғаниевич, Термиз-Тошкент рейсини амалга ошираётган ЯК-40 самолёти йўловчиларининг фожиали ҳалок бўлганликлари ҳақидаги хабар Шимолий Америкадаги барча бухоролик яҳудийларни ларзага солди.

Ўзбекистон Республикасининг Мухтарам Президентини Ислам Абдуғаниевич Каримов Жаноблари, ана шу фожиали воқеа муносабати билан Сизга ва Сиз орқали бутун Ўзбекистон халқига, ҳалок бўлганларнинг оилалари ва қариндошларига астойдил ҳамдардлик-гимизни ихзор этамиз.

Америкадаги бухоролик яҳудийлар жамоаси бу қайғуда Сизга ҳамдарддир. Парвардигор бу мусибатларни енгиб ўтишда мададкор бўлсин.

Шимолий Америкадаги бухоролик яҳудийлар номидан,

Борис ҚАНДОВ, АҚШ ва Канада бухоролик яҳудийлар Конгресси Президенти.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислам Каримов Жаноби Олийларига

Президент Жаноблари, Тошкентдаги авиаҳалокат ватандошларингизнинг умрига зомин бўлгани ҳақидаги хабар мени чуқур қайғуга солди.

Ана шу фожиали воқеа муносабати билан Сенегал халқи ва шахсан ўз номидан Сизга ҳамдардлик-гимизни билдирмаман.

Биз фожиада қўрбон бўлганлар тўғайли Сизнинг қайғунингизга шерикимиз ҳамда Сизга чин дилдан ҳамдардлик ва хайрихоҳлик туйғулариимизни ихзор қиламиз.

Абдула ВАДЕ, Сенегал Республикаси Президенти.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислам Каримов Жаноби Олийларига

Президент Жаноблари, «Ўзбекистон ҳаво йўллари»га қарашли самолётда юз берган авиаҳалокат натижасида қўрбонлар бўлганлиги муносабати билан чуқур таъзиямни қабул қилгайсиз.

Сиз Жаноби Олийларига ушбу фожиали ҳодиса сабабли қайғуларингизга шерик ва ҳамдардликимни ихзор этиб, қўрбон бўлганларни Аллоҳ таоло Ўз раҳмати оғирлигини сўрайман.

Эҳтиромларимизни қабул қилгайсиз, Сабоҳ ал-Аҳмад ал-Жобир ас-САБОҲ, Кувайт Давлати ас-САБИР.

Аграр соҳа раҳбарлари семинари

(Давоми. Боши 1-бетда).

вилоят ҳокимларининг қишлоқ ҳўжалиги масалалари бўйича ўринбосарлари, агросаноат соҳасига тааллуқли вазирилик ва идоралар раҳбарларининг бошқарувни ўрганиш, билим ва малакасини оширишда муҳим аҳамият касб этмоқда.

Бу галги семинар-мунозаранинг ўзига хослиги шундаки, тингловчилар ўн икки кун давомида нафақат қишлоқ ҳўжалигида, балки қонунчилик, маънавий-маърифий, ижтимоий, ҳуқуқий ва бошқа соҳаларда олиб борилаётган ислохотлар жараёни билан яқиндан танишади. Шу мақсадда Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Раиси, Президентнинг Давлат маслаҳатчилари, Бош вазирининг ўринбосарлари, Парламент қўмиталари раҳбарлари, вазирилик ва идоралар мутасаддилари, етакчи олим ва мутахассислар жамияти бўлиб.

Семинарнинг биринчи кунги машғулотиде Ўзбекистон Республикаси Президентининг Давлат маслаҳатчиси И.Жўраев, Бош вазирининг ўринбосарлари А.Азизхўжаев, Д.Фуломов ва бошқалар сўзга чиқди.

Н. Усмонова, ЎЗА мухбири.

МАЖМУАЛАР ЙИФИЛИШИ АГРОСАНОАТ

(Давоми. Боши 1-бетда).

йиллариға мос келадиган ташкилий тузилмасини жорий этиш, қишлоқ ҳўжалик махсусотлари етказиб берувчиларнинг эркин фаолият юритиши учун кўпроқ имконият яратиш ҳамда истиқболда асосий субъект бўлиб қоладиган фермер ҳўжалиқларини ривожлантиришнинг асосий вазифи ва йўналишларини белгилаб берди.

Қишлоқ ва сув ҳўжалиги вазири А.Жўраев, Қишлоқ ва сув ҳўжалиги вазирининг биринчи ўринбосари А.Жалолов, Ер ресурслари давлат қўмитаси раиси Э.Қурбонов, Республика деҳқон ва

фермер ҳўжалиқлари уюшмаси раиси С.Қобулов ва бошқалар юқорида эслатилган ҳужжатларда белгиланган вазибаларнинг жойлардаги ижроси юзасидан ахборот берди.

Ошқора ва танқидий руҳда ўтган мажлисда кеши мавсумига, зараркунанда ҳашаротларга қарши курашга хозирда қўшма пухта тайёргарлик кўриш, ширкат ва фермер ҳўжалиқлари билан хизмат кўрсатувчи корхоналар ўртасидаги шартномалар имзоланиши ва ижросини тўғри йўлга қўйиш билан боғлиқ масалаларга алоҳида эътибор қаратилди. Жойларда амалга оши-

рилиши лозим бўлган ишларнинг муваффақияти кўп жиҳатдан мутасадди раҳбарларнинг ўз зиммасига юклатилган вазибаларга юксак масъулият билан ёндашиши, ташкилотчилик ва ташаббускорлигига боғлиқ. Шу боис ижро интизомига қатъий амал қилиш, меҳнаткашлар моддий манфаатдорлигини янада ошириш зарурлиги таъкидланди.

Мажлисда қишлоқ ҳўжалигини иқтисодий ислохотларни янада чуқурлаштириш ҳамда соҳада барқарор ўсишни таъминлаш борасида жорий йилда амалга ошириладиган вазибалар белгилаб олинди.

О. НОРБЕКОВ, ЎЗА мухбири.

Оила, оналик ва болаликни ижтимоий муҳофаза қилиш

(Давоми. Боши 1-бетда).

ўсиб келадиган авлод соғлигини яхшилаш юзасидан амалга оширилган ишлар самараси ўлароқ, мамлакатда оналар ва болалар ўлими кўрсаткичларининг камайиб бориши кузатилади. Туғиш ёшидаги аёлларнинг 98,2 фоизи табиий қўриқдан ўтказилди, экстрагенитал касаллиги мавжуд бўлган аёллар соғломлаштирилди.

Хисобот даврида жойларда жамият асоси ҳисобланган оилаларни мустаҳкамлаш, уларда барқарор маънавий-ахлоқий муҳитни шакллантириш борасида ҳокимликлар, маҳаллалар фуқаролар йиғинлари, хотин-қизлар қўмиталари ҳамда ҳуқуқ-тартиб идораларининг ҳамкорлиги давом эттирилди. Бунинг натижасида 2003 йили аввалги йилдагига нисбатан никоҳдан ажралишлар ва

лада кичик ва ўрта бизнесни ривожлантириш мақсадида 176 минг 418 янги иш ўрни ташкил этилди. Кам даромадли фуқароларнинг оилаларига моддий ёрдам кўрсатилди.

Жойларда болалар спортини ривожлантиришга алоҳида эътибор қаратилди. Аҳоли ўртасида маънавий-ахлоқий тарбия ишларини ташкил этиш борасида маҳаллалар фаолияти янада қўчайтирилди. Оилада тиббий маданиятни ошириш, аёлларнинг соғлигини мустаҳкамлаш, соғлом авлод туғилиши ва уни тарбиялаш вазибалари доимий диққат-эътиборда.

Йиғилишда таъкидландики, 2004 йил — Меҳр ва муруват йилида маҳаллалар, соғлиқни сақлаш органлари, таълим ва бошқа муассаса ҳамда ташкилотларнинг оила, оналик ва болаликни ижтимоий муҳофаза қилиш бўйича ўзаро ҳамкорлиги янада кенгайди.

Т. БОТИРБЕКОВ, ЎЗА мухбири.

Илмий изланишлар — фермерлар учун

Фаллаороллик деҳқонларнинг галладан мўл ҳосил олаётганлигида тумандаги шу соҳага хизмат қилаётган республика илмий-тадқиқот институти жамоасининг ўрни бекиёс.

Жамоа олимларининг кўп йиллик изланишлари натижасида маҳаллий шариоғда мўл ҳосил етиштириш имконини берадиган ўнлаб янги навлар яратилди. Яқинда Осиё Тараққиёт банки томонидан республика-миз қишлоқ ҳўжалигини ривожлантириш йўлида очилган кредит линиясининг «Бошқоқли экинлар ҳосилдорлигини ошириш» деб номланган лойиҳаси ҳам турли агроэкологик ҳолатларда дон етиштиришнинг барқарор ўсишни таъминлаш учун олиб борилаётган илмий изланишларни қўллаб-қувватлайди. Яъни қиймати 26 миллион АҚШ долларига тенг бўлган лойиҳа бугуннинг элита ва суперэлит навларини яратишга хизмат қилади. Бунинг учун институт лабораторияларига янги, замонавий жиҳозлар, ускуналар келтирилиб, тез кунларда илмий тажрибабош лаб яборилди.

Ўз мухбиримиз.

Деҳқоннинг техникаси соз бўлсин

«Кувасой шаҳар машина-трактор парк» давлат ҳиссадорлик жамиятида техникалар билан ишлаш намунали ташкил этилган. Айни вақтда мавжуд тўртта «Кейс» ва Россиядан келтирилган ўн учта дон ўриш қўмбайнини таъмирлаш давом этмоқда. Шунингдек, бу ерда фермерлар ва тўққизта ширкат ҳўжалиги техникалари мавсумга ҳозирланмоқда.

СУРАТЛАРДА: жамият чилангари Руслан Йўлдошев; техникаларни таъмирлаш пайти.

М.ҚОДИРОВ (ЎЗА) олган суратлар.

Бокс: Осиё чемпионати

Олимпиадага бешта йўлланма нақд!

Бокс бўйича Филиппиннинг Пуэрто-Принсеса шаҳрида бўлиб ўтган Осиё чемпионатида ҳамюртларимиз бешта Олимпиада йўлланмасини қўлга киритишди. Филиппиндаги бахсларга жўнаб кетар экан, терма жамоамиз бош мураббийи Шароф Худойбердиев: «Қитъа биринчилигида Афина Олимпиадасига бешта йўлланма олишга ҳаракат қиламиз», деганди. Мураббий сўзининг устидан чиқди.

Ёшлар ўртасидаги дунё биринчилигининг олтин медали соҳибини Баҳодир Султонов (54 кг.) катталар ўртасида ҳам ўзининг нималарга қодирлиги кўрсатди. Утган йили Таиланддаги жаҳон чемпионатида бронза медали билан қайтган ёш боксчимиз Афро-Осиё ўйин-

ларида турнир ғолиби бўлган. Энди эса Осиё чемпиони, Афина Олимпиадаси иштирокчиси.

Таиландда ўтказилган жаҳон чемпионатида бронза медали билан тақдирланган мултлақ вазли боксчимиз Рустам Саидов Осиёнинг тенгсиз боксчиси эканлиги-

ни исботлади. Рустамнинг вазида фақатгина чемпиони Афинага бориш имкониятига эга бўларди. Энг оғир чарм кўпоқ устамиз ўзига биргина йўлланма ўзиники қилди. Финалда Тожикистон вакилини мағлуб этган Рустам Грецияда энди Сидней Олимпиадасидаги бронза медалини олганига айлантириш учун курашади.

Дилшод Маҳмудов (64 кг.) ва Шерзод Хусанов (69 кг.)лар ҳам Афинада юрти-миз шарафини химоя қилдиган бўлишди. Қитъа чемпионатида иккинчи ўрин билан қечқилинган ҳамюрт-

ларимиз учун финал «жанг»и ўта мурасасиз кечди. Шерзод Хусанов кичик фарқ билан корейлик боксчиға ютқазиб қўйди. Дилшоднинг сўнги босқичдаги рақиби мезбонлар вакили бўлди. Филиппинлик боксчини ўз уйида деворлари суяб юборди.

Бешинчи йўлланма эса 57 килограмм вазидаги Бехзод Хидиров ҳисобига ёзилди. Филиппиндаги мусобақада 48 килограммдан то 57 килограммгача бўлган вази-ларда ярим финалда мағлубиятга учраган иккита ўнчи-чи ўрин соҳиблари Олимпиада йўлланмасини қўлга киритиш учун рингга чиқ-қилди. Ушбу баҳсда Бехзодга омад кулиб бокди.

Дил МУРОД.

Арабистон ярим оролининг шимоли-шарқида жойлашган Кувайт давлатини дунёда бой ва ривожланган мамлакат сифатида эътироф этишди. Унинг нефть ва газ захиралари дунё миқёсда аҳамиятли экани барчага маълум. Хисоб-китобларга қараганда, мамлакатда ҳақ «қора олтин» захираларининг 10 фоизи мавжуд.

Форс кўрфазидagi бу мамлакат саҳрода жойлашган сабабли, ҳудудда қишқоқ хўжалиги билан шугулланишга шароит йўқ. Сизот сувлари шўрлиги туфайли ичимлик сув технологиялар орқали денгиздан олинди. Денгизда 250 дан зиёд балик турлари мавжудлиги, бу ерда баликчиликни йўлга қўйиш имконини беради.

Шунинг учун мамлакатда санаот, ишлаб чиқариш ва юқори технологиялари жадал ривожлантиришга катта аҳамият қаратиб келинаётир.

Кувайт дунёдаги энг қадимги мамлакатлардан ҳисобланади. Тарихий манбаларга мурожаат қилганда бўлса, мазкур ҳудудда эра миздан аввалги 3 минг йиллардан одамлар кун кечириб келишган. Искандар Зулқарнай даврида эса бу ерда истеҳкомли греклар шаҳри ва денгиз бандаргоҳи бўлган. Эра мизнинг VII асридан бошлаб, ҳозирги Кувайтнинг ҳудуди Араб халифалигига кирган. XIII асрдан XV асрнинг охиригача уша пайтда Кувайт деб номланган давлатни маҳаллий араб қабилалари — шайхлар бошқарган.

Форс кўрфазидagi мўъжиза

Айтиш лозимки, XVI асрдан бошлаб бу ерда португалияликлар ҳукмдорликни қўлга олишга интилишларига қарамай, Кувайт амирлиги мустақиллигини сақлаб қолган. Кейинчалик бу ҳудудда ас-Сабоҳлар авлодининг даври бошланди. 1756 йили Сабоҳ ибн Жобир ас-Сабоҳ мазкур ҳудудда яшовчи қабилаларни яна Кувайт амирлигига биравлаштирди. 1760 йилда эса Ал-Кувайт шаҳри девор би-

лан ўралди. Ал-Кувайт арабчада «кичик қалъа» маъносини англатади. 1777 йилда Кувайт амира Абдулло ибн Сабоҳ ас-Сабоҳ Буюк Британия билан дўстона муносабатларни йўлга қўйди. 1961 йилнинг 19 июнида Кувайт давлати мустақил

рак. Ушанда АҚШ бошчилигидаги коалиция БМТ ХКнинг қарорига мувофиқ, Кувайтни Садам Хусейн доминант овоз қилиш амалиётларини бошлади. 26 февралда Кувайт тўлиқ озод қилинди. Ушандан буён мазкур давлат ўз хавфсизлиги-

чиқди. 1962 йилнинг 16 ноябда қабул қилинган конституция ҳозирги кунда ҳам давлатнинг асосий қонуни бўлиб қолмоқда.

Таъкидлаш жоизки, мамлакатда биздаги сингарий таълим соҳасига ҳам катта эътибор қаратилади. Бу ерда эътибор қаратилади махсус таълим дастури жорий қилинган. Бирок ўқув муассасаларида ўғил ва қиз болалар алоҳида билим олишади. 1966 йилда очилган Кувайт университети Форс кўрфазидagi энг йирик ва нуфузли билим даргоҳларидан бири ҳисобланади.

Мамлакатда оммавий ахборот воситалари ҳам анча

ривожланган. Кувайт ахборот агентлиги, радиосиёҳиттиришлар хизмати ва телевидениеси шулар жумласидандир. Бундан ташқари, мамлакатда қатор газета журналлари ҳам чоп этилади. Ойига бир марта чиқадиغان «Ал-Араби» журнали сиёсий, иқтисодий янгиликлар ва фан ютуқларини ёритади, «Ал-Анба» («Хабарлар»), «Ал-Ватан» («Ватан») «Ал-Қабас» («Маърифат») каби кундалик газеталар мамлакатнинг ижтимоий-сиёсий ҳаёти ҳақида хабар қилади.

Бугун мамлакатимиз Президентининг Кувайтга ташрифининг иккинчи кунини давом этмоқда. Мазкур ташриф мамлакатимизнинг нафақат ушбу давлат, балки бутун яқин минтақаси билан муносабатларининг янада мустақамлашишига хизмат қилиши, шубҳасиз.

Салим ДОНИЁРОВ.

Халқаро судда кўрилади

Исроил ва Фаластин ўртасида қад ростилаётган Хавфсизлик девори атрофида кечаётган баҳс-мунозаралар тахминан яна бир ойлардан сўнг Гаага халқаро судида кўрилади. Исроил Бош вазири ва унинг ҳамкасблари мамлакат хавфсизлигини таъминлаш зоясидан ҳимоя девори кераклигини халқаро судда исботлаб бериш учун тайёргарлик кўрмоқдалар.

Бағдодда яна портлаш

Яқшанба кун эрталаб Богдоднинг марказида жойлашган Америка ҳарбийлари базаси дарвозаси ёнида қучли портлаш содир этилди. Оқибатда 18 ироқлик ва

АҚШ мудофаа вазирининг икки хизматчиси қурбон бўлди. Олтмишдан ортиқ одам жароҳатланди. АҚШ ҳарбий қумондонлиги вакилининг маълум қилишича, қаникадэе бошқарувидаги машинага тахминан 500 килограмм портловчи модда жойлаштирилган.

Айни пайтда вақтинчалик маъмурият раҳбари Пол Бремер АҚШда БМТ Бош қотиби Кофи Аннан билан Ироқ масаласини муҳокама қилмоқда. Мазкур воқеадан сўнг у матбуот орқали чиқиб келиб, бу террорчилик ҳаракати мамлакатда эркинлик ва демократия учун кетаётган жараёнга таъсир кўрсатмаслигини таъкидлади.

Террорчилик хавфи

Германия махсус хизмати мамлакатдаги АҚШ, Британия ва Исроил объектларига нисбатан террорчилик хавфи кучаяётганлиги тўғрисида ахборот олди. Бу ҳақда «Ал-Жазира» телеканали Германия оммавий ахборот воситалари берган маълумотларга таяниб хабар тарқатди. Бундан ташқари, Ироқдаги коалицион қучлар таркибига кирган Испания, Польша ва Италия объектларига ҳам террорчилик уюштирилиши мумкин. Олинган махфий маълумотга кўра, террорчилик «Таухид» ислом экстремистик гуруҳи томонидан тайёрланмоқда.

Газетада айтилишича...

Британияда чиқадиغان The Observer газетаси Покистоннинг шимолидаги «Кашхута» илмий лабораториясида Эрон ва Ливияга ноқонуний равишда радиоактив моддалар сотилганиги билан боғлиқ мақола чоп этди. Унда атом бомбасини яратишда зарур бўлган компонентлардан бири «Уран-235» моддасининг ноқонуний савдосига тааллуқли далиллар келтирилган. Бундан ташқари, мақолада 1970 йилларда оммавий қирғин қуролини яратиш дастури асосларидадан бири Абдул Қодир Хон бошлиқ олимлар гуруҳи ўтказган тадқиқотлар натижасида Покистон 1998 йилда ўз атом бомбасини синовдан ўтказганлиги тўғрисидаги батафсил маълумотлар ҳам келтирилган.

Иккинчи «қора қути» топилди

Шу йил 3 январь кун Кизил денгиз устида ҳалокатга учраган «Boeing 737» самолётининг иккинчи «қора қути»сини Франция кидирув гуруҳи Миср ҳукуматига топширди. Иккинчи «қора қути»да самолёт тахминан ердан минг метрлар ҳамаси юқорида бўлганда экипаж аъзоларининг сўзлари ёзилиб қолган бўлиши керак. Ундан олинган дастлабки маълумотларга қараганда, самолётдаги носозлик унчалик жиддий бўлмаган. Миср махсус комиссияси раҳбари топишган қутида ҳалокат сабаблари ҳақида тўлиқ маълумот сақланиб қолган бўлиши мумкинлигига умид қилмоқда.

Янги лойиҳа

«Интерфакс» ахборот агентлиги «Фобос-Грунт» лойиҳасини амалга ошириш учун 25 миллион доллар ажратилгани маълум қилди. Россиялик олимлар томонидан ишлаб чиқарилган мазкур лойиҳага кўра, илмий тадқиқотлар ўтказиш учун ерга марснинг фобос деб номланувчи табиий йўлдошдан тупроқ олиб тушилади. Олимларнинг фикрича, тадқиқотлар Қўёш тизимининг бошқа сарҳадларида ҳам ҳаёт излари борлигини аниқлашга хизмат қилади.

ОЛАМ НАФАСИ

Янгиликлар, воқеалар, далиллар

Масалани ҳал этишнинг тўрт йўли

Шимолий Кореянинг ядровий дастури масаласи ҳали-ҳамон ўз ечимини топадиганга ўхшамайди. Бир неча бор расмий Пхеньян иштирокида беш тарафлама музокаралар бўлиб ўтса-да, бирор муросига эришилмади. Нима бўлгандаям бугун дунё ахли оммавий қирғин қуроллари ишлаб чиқариш оддий сиёсий ёки дипломатик ўйин эмас, балки глобал таҳдид эканини англаб етди.

Шимолий Корея шимоли-шарқий Осиёнинг марказида жойлашган давлат. Унга қўшни бўлган давлатлар жаҳон тараққийотида салмоқли ўринни эгаллайди. Шундай экан, бу масаланинг ечимсиз қолиши яқин келажакда минтақадда сиёсий инқироз юз беришига сабаб бўлиши эҳтимолдан холи эмас.

АҚШ бир миллионли армияга эга бўлган Шимолий Кореяда шу пайтгача камида битта атом бомбаси ва биологик қурол яратилганига ишонмоқда. Расмий Вашингтон бу масалани ҳам тезроқ ҳал қилиш йўллариини излаётти. Оммавий қирғин қуролининг таҳдиди тез орада Шимолий Кореяга қўшни бўлган давлатлар — Хитой, Россия, Япония ва Жанубий Кореяга ҳам сезилиши таъин.

Америкалик кузатувчилар ва сиёсатчилар мазкур масалани ҳал қилишда тўрт йўлни таклиф қилмоқдалар. Биринчи йўл: АҚШ собиқ президенти Билл Клинтоннинг 1994 йилги ташаббусига мувофиқ, Шимолий Корея мабодо ядро дастуридан бутунлай воз кечса, мамлакат хавфсизлиги АҚШ тарафидан тўлиқ кафолатланиши ва иқтисодий ёрдам қўрсатилишидир. Агар мазкур шарт Корея томонидан бузиладиган бўлса, Вашингтон барча масъулиятни ўз зиммасидан соқит қилади.

Иккинчи — харбий йўл. Бунда узоқ масофадан туриб ҳужумга ўтиш ва Шимолий Кореяда оммавий тартибсизликларни келтириб чиқаришига эришилгандан сўнг, АҚШ ҳарбийлари Япония ва Жанубий Кореядан туриб ядровий тадқиқотлар объектларини эгаллаши таклиф қилинмоқда. Учинчи — диктатор Ким Жонг режими кучли иқтисодий санкция қўллаш орқали қуцсизлантириши. Унга кўра, қўшни давлатлар томонидан ҳар қандай савдо-сотиқ алоқалари тўхтатиб қўйилади ва озиқ-овқат маҳсулотлари ёрдами тақиқланади. Ва ниҳоят охириги йўл — бу Шимо-

лий Кореянинг ядро қуролига эга бўлишига имконият яратиш. Бунда Пхеньян мазкур қуролини четга экспорт қилиши мумкин. Агар шундай йўл тутилса, Жанубий Корея, Япония ва Тайван ҳам ўзларини ҳимоя қилиш мақсадида ядровий қуролга эга бўлади. Оммавий хавфсизлигини таъминлаш мақсадида АҚШ ва унинг иттифоқчилари бунга кенг йўл очиб бе-

риши керак. Илгари сурилаётган бу таклифлар нафақат Шарқий Осиёдаги мамлакатларни, балки АҚШ маъмуриятининг ҳам иккига бўлинишига сабаб бўлмоқда. Биринчидан, Пхеньян ҳақиқатда нима истаётганини ҳозирча ҳеч ким аниқ айтолмайди.

Агар юқорида сиёсатчилар айтганидек, Пхеньянга ўзининг ядровий дастурига эътибор қучайтириш имконияти берилса, уни бошқа давлатларга сотиш орқали мамлакатга нафақат озиқ-овқат маҳсулотлари, балки валюта ҳам оқиб кела бошлайди.

Масаланинг бошқа яна бир тарафи ҳам мавжудки, агар Пхеньян ўзини ҳимоя қилишда ядро қуролидан фойдаланиши аниқ бўлиб қолса, барча ҳаракатлар самарасиз тугаши мумкин.

Юнус БУРОНОВ. (CNNнинг интернетдаги сайтдан олинган маълумотлар асосида тайёрланди.)

Юрган — дарё

Дунё билан ҳамнафас, ҳамқадам яшаётган Ўзбекистонимиз кундан-кун ҳажонга юз тутмоқда. АҚШ Конгрессининг Очiq дунё дастури Етақчилликни қўллаб-қувватлаш маркази ҳар йили турли давлатлар фуқаролари ўртасида танлов ўтказиб келади. Танловда голиб деб топилганлар Океаноритдаги бу мамлакатда бўлиб, у ердagi ҳаёт тарзи билан танишадилар. Мазкур дастур МДХ давлатларидан фақат Россия билан ҳамкорликда ишлар эди. 2003 йилдан эса Ўзбекистон билан ҳам биргаликда ишлаш бошлади.

Уммон ортида ўн кун

Шу боис яқинда бир гуруҳ ҳамюртларимиз Очiq дунё дастури тақлифига кўра, Америкада бўлиб қайтдилар. 40 кишидан иборат

эга эканлиги бизни қувонтирди. Айниқса, Алабама университети вице-президенти доктор Родонвичнинг Ўзбекистонда физика-математика фанлари чукүр ўргатилишини мамнунийат билан эътироф этгани ҳар биримизни ҳаяжонлантирди.

Журналист юртдошларимиз шаҳардаги Филипплар оиласида меҳмон бўлиб, бу хонадонда Ўзбекистон кунини ташкил қилди. Миллий қуй-қўшиғимиз янгради. «Анджон полкиси» янграганда эса оила бошлиғи доктор Мак ва рафиқаси Барбара хонимлар рақога тушиб кетди. Айтганча, ўзбеклар шу ерда ҳам танглигини қўймадилар. Америкаликларни паловхонтура билан сийладилар. Базм сўнгидан хонадон соҳибларининг кўзларида ёш қалқиди, — деди А. Пулатов. — Сабабини сура-сак, бу хушқачқак ўтган базм туфайли уларнинг ўттиз йил аввал булган тўйи ёдларига тушган экан.

Х. ЭШМАНОВ.

Балхаш кўли қурийдими?

Марказий Осиёда Орол денгизидан кейин энг катта ҳисобланган Балхаш кўли қуриб бормоқда. БМТ мутахассислари бу масала қаттиқ ташвиш тудираётганини билдиришди. Чунки кўл қуриб қоладиган бўлса, минтақадда оғир экологик вазият вужудга келиши мўҳар-рар.

«Балхаш кўлининг тақдирини Орол денгизи тақдирини ўхшатиш қўлидан қўрқаямиз. Чунки унда Орол денгизига ўхшаш сув камайиб бормоқда», — деди БМТнинг Қозоғистондаги доимий вакили Фикрет Аккурра. Қозоғистоннинг «Мегаполис» газетасининг маълумотларига қараганда, Балхаш сатҳи 2 минг километрге қисқарган.

Қозоғистон вужудга келиши мумкин бўлган экологик ҳафнинг олдини олиш учун Хитой мамлакатидан ёрдам сўрашига тўғри келади. Чунки Балхаш кўли Хитой жабуи-гарбидан оқиб ўтувчи Или дарёси сувларидан озиқланади.

«Бу жуда нозик сиёсий масала. Орол денгизи ундан бир неча мамлакат фойдаланганлиги оқибатида қуриб бормоқда. Айни пайтда бизда ҳам шунга ўхшаш аҳвол вужудга келмоқда.

Агар биз Илдан олишимиз мумкин бўлган сув миқдори ҳақида келишиб олмасак, Балхаш кўли Орол денгизи каби қуриб бошлайди», — дейди БМТнинг ривожланиш дастури экологик гуруҳ раҳбари Жарас Такенов. БМТ вакилларини масаланинг яна бир жиҳати ташвишга солмоқда. Қозоғистонда сувдан ноқиллона фойдаланилмоқда. Бугунга келиб мамлакатда 1990 йилгига қараганда қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини етиштириш суратлари анча пасайган бўлса-да, деҳқонлар хали ҳам аввалгидай миқдорда сув ишлатмоқдалар. Устига-устак кўл санаот ва канализация чикиндилар билан ифлосланмоқда.

Фикрет Аккурранинг сўзларига қараганда, Қозоғистон аҳолисининг ярмидан кўпи халқаро стандартларга жавоб бермайдиган сувни истеъмол қилмоқда. Бунинг асосий сабаби ер усти ва ер ости сувларининг ифлосланиши бораётганидир.

БМТнинг Ривожланиш дастури ҳисоботида маълум қилинишича, Қозоғистон ҳамдустлик мамлакатлари ичида одам бошига тоза ичимлик суви миқдори энг кам бўлган мамлакатдир.

Антиқа белгилар

Аргентинанинг Сальто музофотида истиқомат қилувчи аҳоли машиналар юрадиган катта йўллар четида аjoyиб йўл белгилари ўрнатилган. Музофотга кираверишда шундай ёзувга кўзингиз тушади: «Машинани каллангни ишла-тиб бошқар. Эсингдан чиқарма, тормоз устида турган оёғинг уйлашни билмайди.»

Машинада қишлоққа яқинлашасиз. Сизини йўл четида қўйидаги сўзлар ёзилган йўл белгиси қарши олади: «Шо-шилмасдан юр, шундай ҳам бу қишлоққа кам одам яшайди.»

Маълумки, деярли бутун дунёда мактаблар ёнидан ўтувчи йўллар ёқасига: «Эҳтиёт бўл, болалар!», деган белги қўйилади. Лекин аборгенлар бу белгининг ҳам оригинал вариантини топишган: «Эҳтиёт бўл, йўлни кесиб ўтаётган бола сенинг ўйинг бўлиши мумкин.»

Йўлда кета туриб тезликни оширмоқчи бўлган ҳайдовчилар бир белгига кўзи тушиши билан тормозга ёпишадилар. Бу белгига: «Осмон узоқ, аммо уйламасдан газни боссанг, у ерга жуда тез етишинг мумкин!», деб ёзиб қўйилган.

«Мўҳтарам ҳайдовчи! Мен велосипедга кетаяпман. Мени ҳам ўзинг билан судраб кетиб қолма, тагин.» Бу белги велосипед йўллари четида ўрнатилган.

Маҳаллий аҳоли қўйидаги белгини ҳайдовчиларни ҳушёрликка чақирувчи энг зарур белги деб ҳисоблайди. Унда шундай ёзувлар бор: «Хамма йўлларнинг охири бор. Шошсанг, кетаётган йўлинг сен учун охиригисини бўлиши мумкин.» Албатта, ҳар қандай ҳайдовчи ҳам юқоридаги белгиларни қўрғач хушёрлиги йўқотмаслиги, йўл қоидасини бузма-слиги аниқ. Шунинг учун ҳам бу музофотларда автомо-биль билан боғлиқ ҳалокатлар кам учраб экан. Қоидага амал қилиб юришга нима етсин.

Кафтдаги жумбоқлар

истеъодларни аниқлашда ёрдам беради

Бундан салкам 125 йил илгари (1880 йил) инглиз олимлари — Г. Фулд ҳамда В. Гершель бармоқдаги тарамлар инсоннинг ўзига хос генетик ва тақрорланмайдиган «коди» эканлигини аниқлашганди. Шундан буён бармоқ изларига қараб жинсий ишларни ойдинлаштиришда кенг фойдаланиб келинмоқда. Яқинда рус олимлари бу йўналиш бўйича ўзларининг янги таклифларини билдиришди. Уларнинг айтишича, бармоқдаги нақшлар орқали болаларнинг спортга мойиллигини аниқлаш мумкин экан.

Россиялик дерматологлар 15 йилдан буён юқори кўрсаткичга эришган спортчиларнинг бармоқ изларини ўрганишиб келишати. Улар бу борадаги изланишлари жараёнида ирқларга ҳам алоҳида эътибор қаратишган. Масалан, европоид ирқига мансуб кишиларнинг

бармоқларидаги «нақш»лар оддий қўрнини ҳосил қилади. Европа китъасидан тўрт томонга узоқлашган сари бармоқ изларининг халқалари тобора мурракблашиб боради. Бундан ташқари, бу тери тарамчалари тўма истеъдоддан дарак берад экан.

Бундан келиб чиқадикки, инсон у ёки бу касбга мойиллик билан туғилади. Чалоқ дунёга келганда унинг имкониятлари бармоқ изларида намоён бўлади. Мана, этибор беринг: бармоқдаги айланалар қанчалик оз бўлса, унинг спортга чидамлилиги шунчалик паст. Халқларнинг кўпчилиги эса ироданинг мустаҳкамлигидан далолат беради. Тери тарамларининг нафислиги эса кескин ҳаракатли спорт турларига ярқисилганини қўрсатади. Бармоқлардаги чизикларнинг ёрқинлиги инсоннинг мослашиш, ва-

зиятини ўзлаштириш имкониятларини билдиради. Бундай бармоқ соҳиблари спортнинг жамоавий турларига тез киришиб кетишади.

— Спортчиларнинг қайси спорт турлари билан шугулланишини бармоқ терисининг чизикларига қараб ҳам ажратиш мумкин, — дейди россиялик олим, биология фанлари доктори Тамара Абрамова. — Масалан, жуда катта тезлик талаб қиладиган чанги, енгил атлетика билан шугулланувчи спортчиларнинг тери нақшлари оддий қўрнинида бўлади. Мурракб таузилишга эга булган бармоқ излари соҳиблари спортнинг куч талаб қилувчи бокс, кураш ва фристайл турлари билан шугулланишади.

Бу ҳудди юқорида ирқлар ҳақидаги фикрни исботлайди. Эътибор берган бўлсангиз, европаликлар-

нинг ақсарияти чанги, енгил атлетика бўйича жаҳоннинг тенгсиз спортчиларидир. Мурракб бармоқ соҳиблари эса Осиё ҳамда Жанубий Америка давлатлари вакиларидир. Бу китъаларда бокс, кураш турлари ривожланганлиги ҳеч кимга сир эмас. — Биз бу соҳани айтирли тўлиқ очиб бериладик, — дейди дерматологлар. — Демак, бармоқ изларини ўрганиш жуда эади. Хали келажакда, ота-оналар ўз фарзандларини бармоқларидаги нақшларга қараб, спорт турларига беришса, ажаб эмас.

Дилмурод ПАРПИЕВ.

Мозий сирлари

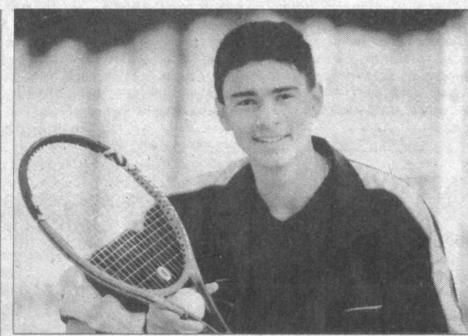
Буюк Ипак йўлининг Фарғонадан ўтганлиги мазкур масала юзасидан иш олиб борганларнинг ҳаммаси тилга олади. Айнан ўша «Ипак йўли» деб номланган қадимий қаровон йўлидаги «ипак» Фарғонада қадимдан ишлаб чиқарилганми-йўқми, деган масала ҳалигача ечимини топмаган. Сабаби, бу масала юзасидан милоддан аввалги II асрда ёзилган энг қадимий Хитой манбаларидан бири «Тарихий

хотиралар»да маълумот сақланган. Аммо, мазкур манбадаги маълумотларни мулоҳаза қилмасдан ёки бошқа манбаларга солиштирмасдан қабул қилиш кўп масалаларда хато хулоса чиқаришга олиб келган. Натихада, «Хитой — ипак мамлакат», «Қадимда Ўзбекистонга ипак Хитойдан олиб келинган» деган қарашларнинг умумлашишига сабаб бўлади. Аслида, ҳақиқат шундайми?

ипак матоларнинг бўлганлигини кўрсатади. Яъни, Хитой элчилари Туркистонга келмасдан 1500-2000 йил илгари унинг жанубида ипак мато ишлаб чиқарилган. Демак, Фарғона водийси Хитой билан Сополлитепа ўртасида жойлашганлиги сабабли Сополлитепада тўқилган ипак матолар Фарғонада ҳам бўлиши мумкин.

булар билан ўргимчак механизми ҳам беллаша ололмайдими» деб маълумот беради. Хуллас, Ўзбекистон ва унинг илгари унинг жанубида ипак мато ишлаб чиқарилиб, мато бўлганлиги бу манбада ҳам тасдиқланмоқда.

Юқорида келтирилган археология ва юнон манбаларидан келтирилган иккита исбот: Хитой элчилари Фарғонага келган пайтида бу жойда бўлган ипак матоларнинг бўлганлигини кўрсатади. Шу сабабли хитой манбадаги «ипак» «сир» (бўёк) «йўк» деган сўзларни «ипак йўк» деб эмас, балки «ипак бўёги йўк» деб таржима қилиш манқидир. Чунки ўша пайтда Фарғонанинг фарбида ипак ҳам, бўёк ҳам бўлган бўлса-да, Хитой элчилари ипакни буйайдиган махсус бўёқнинг йўқлиги ҳақида хабар берган бўлиши керак. Бундай тахмин қилишга асосий сабаб: биринчидан, хитой элчиси Жанг-Чян (мил.ав.146-86) Марказий Осиёга келган пайтида Хан сулоласининг хони Уди (мил.ав. 140-87й.) сариқ бўёқни ҳамма бўёқлардан устун қўйиб, жудаям қадрланганлиги маълум («Тарихий хотиралар», 117-бет). Уша даврда хитойликлар томонидан қадрланган сариқ бўёқнинг Фарғона ва унинг фарбида йўқлиги кўзда тутилган бўлиши мумкин.

Юртимизда спортни ривожлантиришга қаратилган эътибор туфайли ҳар йили кўплаб иқтидорли спортчилар кашф этилмоқда. Ўтган йили профессионал спортчилар каторига муҳлису мутахассислар томонидан анча истеъодли теннисчи деб эътироф этилаётган Важа Узоқов ҳам қўшилди. Эъдигина 15 ёшни қаршилаган В.Узоқовнинг катта спортни танлашига сабаб нима? У ўз олдига қандай мақсадларни қўймоқда? Иқтидорли теннисчи билан суҳбатимиз ана шу саволлар билан бошланди.

Важа Узоқов:

Юртимизда ҳам теннис академияси очилса...

— Теннис билан беш ёшимдан буюн шуғулланаман,— деди Важа Узоқов. — Ота-онам спортга бепарқ бўлмагани учун меннинг теннис билан шуғулланишимга ҳам жиддий эътибор берган. Мен эса аввалгина теннисни ҳавас учун ўйнардим. Кейин юртимизнинг турли вилоятларида, МДХ мамлакатларида ўтказилган мусобақаларда иштирок этдим. Болалар ўртасидаги турнирларда эришган натижаларим менда теннисчи бўлиш фикрини уйғотгани боис у билан жиддий шуғулландим. Пойтахтда йил бўйи спортнинг ҳар қандай тури билан шуғулланиш имконияти бўлгани учун Самарқанддан Тошкентга кўчиб келдим.

Мақсадим катта. Ҳозирги кунгача ўзбекистонликлардан эркаклар ўртасида фақат теннисчимиз О.Огородов кучли юзликка киришга муваффақ бўлган. Лекин етишиб келаётган теннисчилар учун О.Огородовнинг натижасини яхшилаш учун имконият етарли.

— Бу борада сизнинг имкониятларингиз қандай? — Асосийси, кучли ўнликка кириш меннинг орзуми. Уни рўйбга чиқариш учун машғулотларда тинмай тер тукишим, ўз устимда ишлашим керак. Ҳар қандай теннисчи яхши натижа кўрсатиши учун бир йилда ўртача 20-25 та турнирда иштирок этиши лозим. Лекин бунга эришиш осон эмас. Мен имкониятларимдан келиб чиқиб, йилга 10-12 та мусобақада қатнашман ва иложи борича бундан унумли фойдаланишга ҳаракат қиламан. 2004 йилдаги мусобақаларни январь ойининг охирида Қатар ва Баҳрайдда ташкил этиладиган ҳалқаро турнирларда бошлайман. Йил якунида тўлиқ профессионал теннисга ўтиб кетаман. Ҳозирдан ҳаракат қилсам, айна кунга тўлган пайтим — 23-25 ёшимда дунёнинг кучли теннисчилари каторига қўшилишим мумкин.

Умуман олганда, ўсмирлар ўртасида йигирмага яқин мусобақада зафар қучганман. Улар орасида ўтган йили декабрда АКШда эришган ғалаба мен учун энг қадрлидир. 16 ёшгача бўлган теннисчилар ўртасида ташкил этилган АКШ теннис уюшмаси — USTA International Winter турнирида яққалик баҳоларида чорак финалгача етиб бордим. Жуфтлик баҳсларида россиялик Георгий Моргов билан ҳамкорликда финалгача бешта жуфтликни доғда қолдирдик. Асосий урчушувда мезонлар устидан 2:6, 6:4, 7:5 ҳисобида зафар қучиб, турнирнинг бosh совринига эга бўлдик.

Умуман, 2003 йил мен учун анча муваффақиятли кечди. Чунки профессионал теннисчилар сафига қўшилдим. Самарқанд ва Бухорода ўтказилган «Челленжер», Ҳиндистонда иккита «Фьючерс» мусобақасида қатнашиб, профессионал теннисдаги дастлабки оқоларимга эга бўлдим. Айниса, ўтган йили Тошкент Теннис марказида ўтказилган Осиё чемпионати ҳам бир умрга хотирамда қолади. Ушбу мусобақанинг саралаш босқичидан бошлаб, асосий турнир иккинчи даврасигача етиб бордим. Фақат юртимизнинг биринчи рақамли ракеткиси, Осиё чемпионатида ғалаба қозongan В.Кученкога имконият-ни бой бердим.

Шу ўринда яна бир орзум билан ўртоқлашсам. Мен Ўзбекистонда ҳам Испания, АКШ, Германиядаги каби теннис академияси очилишини истайман. Чунки юртимизнинг ҳар бир бурчадаги теннис оламида юқори натижаларга эришишга қодир бўлган болалар жуда кўп. Уларни бир муассасага бириштириб, жиддий шуғулланса, бу қиска фурсат ичиде ўз самарасини беради. Шунда Ирода Тўлаганова, Олег Огородов ва Вадим Куценко ортидан халқаро майдонларда юртимиз шарафини муносиб ҳимоя қиладиган кўплаб теннисчилар вояга етади.

Зоҳир ТОШҲУЖАЕВ суҳбатлашди.

Фарғонада қадимда ипак бўлмаганми?

«Тарихий хотиралар» асарининг «Фарғона тақдириси» қисмида Фарғона, Бактрия, Арсақларнинг (Анши) катта мамлакат эканлиги, уларда жуда кўп қимматбаҳо нарсалар ишлаб чиқарилиши, халқи узоқ вақтдан бери ўтроқлашган бўлиб, деҳқончилик билан шуғулланиб қадимлиги айtilган. Шу билан бирга, мазкур ҳонликларнинг бирортасида ипак етиштирилганлиги ҳақида гап юритилмайдими. Фақат, «Тарихий хотиралар»нинг муаллифи Си Мачан Фарғонанинг фарбидан Арсақгача бўлган давлатларда «ипак сир (бўёк) йўк», деган бир маълумотни беради. Хитойнинг қадимий ёзма манбаларида нукта, вергул, айриши белгилари қўйилмаган. Шунингдек, хитой тилида болговчи қўшимчалар бўлмайди. Натихада, бу матни рус тилига машхур хитойшунос Н.Я.Бичурин: «В тамошних странах нет ни шелка, ни лака» деб таржима қилган. Умуман, 1989 йили босилган ўша манбаининг уйғурча таржимасида эса: «Бу ерда ипак, сир йўк эди» деб берилган. Ҳақиқатан, ўша пайтда Фарғона ва Фарғонанинг фарбида ҳунармандчилик тараққий қилганими, тўқимачилик ривожланиб, ипак ишлаб чиқарилганми? Мазкур минтақада матолар ҳар хил рангда бўлганми-йўқми, деган масалани қараб кўрайлик.

Қадимшунос олимларнинг кўп йиллик меҳнати оқибатида Сурхондарё вилоятидаги Сополлитепа ёдгорлиги бундан роса 4000 йил муқаддам ривожланган шакр типидеги аҳоли турар жойи бўлганлиги аниқланди, мазкур қалъа муҳофаза девори билан ўралган экан. Сополлитепани қазिश жараёнида аъло сифатли сопол буюмлар, оникс, феруза, сердолик ва бошқа қимматбаҳо тошлардан, олтин ва кумуш, мис ва биринчидан ишланган хилма-хил тақинчоқлар, биринчидан асалган меҳнат ва ҳарбий юроллар, арпа поя ва қўғайдан (қов-адан) тўқилган саватчалар, ёғоч ва суякдан, мармар ва аргелит тошидан ишланган митти идишлар, қуш ва бошқа ҳониворларнинг митти хайкалчалари, аёлларнинг пардоз буюмлари, урчу тошлар, чакмоқ тошидан ишланган қадама ўроқ ва ўк ёй учлари ҳамда бошқа қатор нарсалар топилган. Топилган бу ашёвий далиллар Ўзбекистоннинг жанубида бўлган хитой манбаларида келтирилган маълумотлардан анча илгари ўтроқ ҳаёт кечириб шакр-қалъаларни қурганлигидан, ҳунармандчиликнинг ҳар хил соҳалари мавжуд бўлиб, савдо-сотиқнинг жуда қадимдан ривожланганлигидан дарак беради.

Янада муҳими, Сополлитепа ва Жарқўтон мазорларини қазिश пайтида топилган қадимги мато қолдиқлари, урчуқлар Ўзбекистоннинг жанубий ҳудудларида 4000 йилдан аввал ҳам тўқимачилик саноатининг ривожланганлигидан гувоҳлик беради. Хусусан, тўқимачилик дастохларида тўқилган ипак матоларнинг топиллиши шу пайтгача фақат «Хитой-ипак мамлакат» деган иборанинг тўричилиги шубҳа келтирмади.

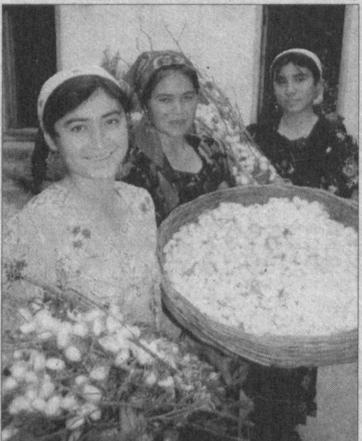
Сополлитепада очилган бир неча қабрлардан топилган кийим парчаларини тек-

шириш натижасида мазкур матоларнинг тўқимачилик дастохларида тўқилганлиги олимлар диққатини ўзига тортади. Матони Ўзбекистон Фанлар академиясининг академиги М.Ҳожинова бошчилигидаги бир гуруҳ олимларнинг саниқчилик текшириши натижасида у табиий

лигини кўрсатади. Шунингдек, Туркистоннинг шарқи-Шинжонг Уйғур мухтор ўлкасининг (ШУМУ)нинг Олғуй деган жойидаги қадимий қабрлардан топилган чиройли каштали гул тикилган ипак матолар мил.ав VIII-IV асрда тўқилганлиги тахмин этилади. Шунинг учун Фарғонанинг шарқида ва фарбида ипак бўлган бир даврда Ўзбекистоннинг жанубий шарқида ипак бўлмаслиги мумкин эмас.

Қадимда бўёқ Фарғонада ишлаб чиқарилган-чиқарилмаганлиги масаласига келсак, милодий II асрда яшаган юнон географи Дионисий Перизигим ўзининг «Перизгеса ойкумени» («Дунё перизгеи») номли шеърий асарига: «Сўғдий ери, унинг асосий ўрта қисмидан оқиб ўтган муқаддас Окс (Амударё) дарёси, Эмод (Памир), балким Тарзи тоғи тоғини

орқага ташлаб, Каспийга бориб қўйилади. Ундан кейин Яксарт (Сирдарё) бўйлаб камонли сақлар яшайди. Ҳеч бир камончи улардан устун туролмайди. Чунки улар нишонга теккизолмаслик ода-ти йўқ. Шунингдек, тўрлар (Тоҳирийлар), фрўнар ҳамда ёввойи халқлардан серлар — улар худди буқаларни қўлдай қайириб (кайтириб), одам яшамайдиган жойлардан хилма-хил гулларни ййиб, ўлқозордаги гуллар рангда бўлган, аjoyиб, машхур кийимларни тайёрлашадики, (хатто

Демак, археология маълумотларига асосланганда жуда қадимда Фарғонада ипак бўлган. Хитой элчилари Фарғонага келган пайтида, бу жойдаги ипак матолар хитойликлар эътирадиган рангда бўлган.

Буюк Ипак йўлининг Марказий Осиё қисмида Хитой ипаги бу худудга кириб келмасдан олдин ҳам, қадимдан ипак ва унинг савдоси бўлган.

Абдуҳолик Абдурасул ўғли АЙТБОВ.

Билаги зўр... мингни йўқар

Армрестлинг бўйича Жиззахдаги Олимпия заҳиралари коллежи спорт саройида ўтказилган биринчиликда Қорақалпоғистон Республикаси ва вилоятлардан юз нафарга яқин ўсмирлар иштирок этишди. Ўзбекистон армрестлинг федерацияси, Республика халқ таълими вазирлиги, «Ёшлик» кўнгли хамияти республика кенгаши томонидан уюштирилган мусобақада спортчилар 7 та вазн тоифасида беллашдилар. Сирдарёлик спортчилар уч вазн бўйича голибликни эгаллашди. Нуриддин Алиев (52 кг), Афрам Киборов (80 кг) ҳамда Фуркат Алиев (86 кг) дан юқориларга тенг келадиганлар топилмади. Фарғона вилояти вакиллари икки вазн тоифасида голибликни қўлга киритишди.

Қолган вазнларда андижонлик ҳамда Жиззахлик армрестлингчилар республика чемпионлигига эришдилар. Бхориддин САТТОРОВ, «Халқ сўзи» мухбири.

«ХАЛҚ СЎЗИ»га ЭЪЛОНЛАР қилдиришнинг баъзи шартлари. 9.00 дан 18.00 гача. 136-09-25 132-10-65 242 хона

O'ZSANOATQURILISHBANK Кўпларни танишади — муносибларни танлашади!

ҲИНДИСТОННИНГ ЎЗБЕКИСТОНДАГИ ЭЛЧИХОНАСИ ТОШКЕНТ ШАҲРИ

Ҳиндистон экспорт қилувчи ташкилотлар федерацияси (ФИЭО) Ўзбекистон Республикаси Ташқи иқтисодий алоқалар агентлиги ва Ўзбекистон Республикаси товар ишлаб чиқарувчилар ва тadbirkорлар палатаси билан ҳамкорликда «СОТУВЧИ-ХАРИДОР» учрашувини ўтказлади.

Ҳиндистон экспорт қилувчи ташкилотлар федерацияси Ҳиндистон савдо вазирлиги томонидан ташкил этилган бўлиб, савдонинг ривожлантириш бўйича етакчи ташкилот ҳисобланади. Ҳиндистоннинг 17 йирик компанияси иштирок этадиган бундай нуфузли анжуман Ўзбекистонда биринчи мартаба ўтказилади.

«Сотувчи-харидор» учрашувига ҳиндистонлик тadbirkорлар билан ҳамкорлик қилиш истагида бўлган барча давлат корхоналари, компаниялар, хусусий тadbirkорлар таклиф этиладилар.

Учрашув 2004 йил 20 январь кўни соат 10.00 да «INTERCONTINENTAL» меҳмонхонасининг биллур залида ўтказилади. Манзил: Тошкент ш., Амир Темуր к., 107 А.

Ҳиндистон компаниялари қўйидаги маҳсулотлар ишлаб чиқариш ва хизматлар кўрсатиш соҳаларида фаоллик кўрсатадилар:

- Кўлда ишлатиладиган турли хил меҳнат анжомлари ва асбоб-ускуналар ишлаб чиқариши — боғдорчилик анжомлари, болгалар, калитлар, қисқич ва автомобиль учун жиҳозлар ва ҳ.к.;
• Электроника, рангли ва оқ-қора телевизорлар, радиолар, узлуксиз таъминот жиҳозлари, шипга ўрнатиладиган ва стол устига қўйиладиган вентиляторлар;
• Тўқимачилик маҳсулотлари, пахта хом ашёси, свитерлар, плёнка қопламали матолар;
• Кишлоқ хўжалик маҳсулотлари;
• Пластикдан ясалган буюмлар;
• Фармацевтика ва медицина жиҳозлари, кимё саноати маҳсулотлари, ветеринария дори-дармонлари, кишлоқ хўжалик учун кимёвий дорилар;
• Енилигини пуркаш учун жиҳозлар, автомобиль электрон тизимларини тешлаш учун асбоблар, автомобиль жиҳозлари, стартерлар ва ҳ.к.;
• Озик-овқат саноати учун таъм берувчи қўшимчалар, эмульсия ва концентратлар;
• Автомобиль шиналари учун рақамли автоматик насослар;
• Касалхона, лаборатория жиҳозлари;
• Электр жиҳозлари ва машиналар;
• Компьютер, қаттиқ компонентлар ва дастурий таъминот;
• Таркибда алкоголь бўлган ва бўлмаган парфюмерия маҳсулотлари, тозаловчи ва ажнларга қарши кремлар, сочлар учун таркибда хина ва алоз бўлган мойлар;
• Автомобиль йўллари, кўприклар, аэропортлар қуриш, шаҳарсозлик, туризмни ривожлантириш ва ҳ.к. бўйича маслаҳат хизматлари кўрсатиш;
• Экскаваторлар, тоғ ва қурилиш учун техника ва ускуналар;
• Барча турдаги спиралсимон, халқали зичлаштирувчи, графитли саноат мосламалари ўрнатиш;
• Химоя кийимлари, химоя оёқ кийимлари;
• Банк иши, молия, таълим, соғлиқни сақлаш, сўғурталаш, юк ташиш, спорт, туризм, темир йўллар, телекоммуникация ва бошқа тармақлар учун ахборот технологиялари соҳасида қиммат бўлмаган ва юқори сифатли ечимлар ва маҳсулотлар етказиб бериш.

«Сотувчи-Харидор» учрашуви чоғида кўрғазмага қўйилган маҳсулот намуналари сотилмайди.

«ВОЛГА» автомобиллари пул ўтказиш йўли билан СОТИЛАДИ. «ГАЗ» ОАЖнинг расмий дилери Тошкент шаҳридаги омбордан ГАЗ-3110, ГАЗ-3102 автомобилларини, шунингдек, «Газель» русумидаги юк машинасини таклиф этади. Автомашиналар темир йўл орқали вагонларда келтирилган. Телефон: 119-21-83.

Газетанинг 14 январь сонидеги «Ўзми-либанк»: «Иланинг энг яхши андеррайтинг компанияси» сарлаҳали мақоланинг 6 хатбошиси қўйидагича тўзатиб ўқилисин: «Шу йилининг декабрь ойида ҚОНИЗ» ОТАЖ ҚҚ учун 200 млн. сўмлик ҳикмат йўлга мўлжалланган корпоратив облигациялар биринчи транши чиқарилади».

Баҳодир РАҲИМОВнинг вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

«Халқ сўзи» «Народное слово» МУАССИСЛАР: Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Кенгаши ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси

Бош муҳаррир: Аббосхон УСМОНОВ

Тажриб хайъати: Э. БОЛИЕВ (масъул котиб — «Халқ сўзи»), П. ДЮГАЙ, Ш. ЖАББОРОВ (бош муҳаррир уринбосари — «Халқ сўзи»), Л. КУЧЕРЕНКО (масъул котиб — «Народное слово»), М. МИРАЛИМОВ, С. МУҲИДИНОВ, Ш. РИЗАЕВ, А. САИДОВ (бош муҳаррир уринбосари — «Народное слово»), М. САФАРОВ, И. ЎТБОСАРОВ, О. КАИПБЕРГЕНОВ, А. ҲАЙДАРОВ, Ҳ. ҲОШИМОВ.

Table with 2 columns: Title and Price. Includes items like 'Иқтисодий-сўбий ҳаёт', 'Иқтисодийёт', 'Маънавият ва маърифат', 'Газетхоналар билан алоқа ва минтақалар', 'Фан, соғлиқни сақлаш, таълим ва туризм', 'Янгиликлар ва халқаро ҳаёт', 'Котибхона', 'Эълонлар'.

Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлигида 001-рақам билан рўйхатга олинган. Буюртма Г — 274, 31749 нусхада босилди, ҳажми — 2 табоқ, Қоғоз бичими А — 2. Офсет усулида босилган.

Газета таҳририят компьютер базасида терилди ҳамда оператор Ж. ТОҒАЕВ томонидан саҳифаланди.

Навбатчи котиб — Ю. Ҳамидов. Навбатчи муҳаррир — Б. Эгамқулов. Навбатчи — Р. Ёрлақабов. Мухасрих — Ш. Маъраббоев.

МАНЗИЛИМИЗ: 700000, ГСП, Тошкент шаҳри, Матбуотчилар кўчаси, 32-уй.

Таҳририятда ҳажми 5 қоғоздан зинд материаллар қабул қилинмайди. — тижорат материали.

«Шарк» нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси босмахонаси. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41.

Босишга топириш вақти — 21.00. Топирилади — 21.20. 3 4 5 6